

Wheel Track erfaringer med måling av prøver fra veg

Einar Aasprong

Statens vegvesen, Drift og vedlikehold

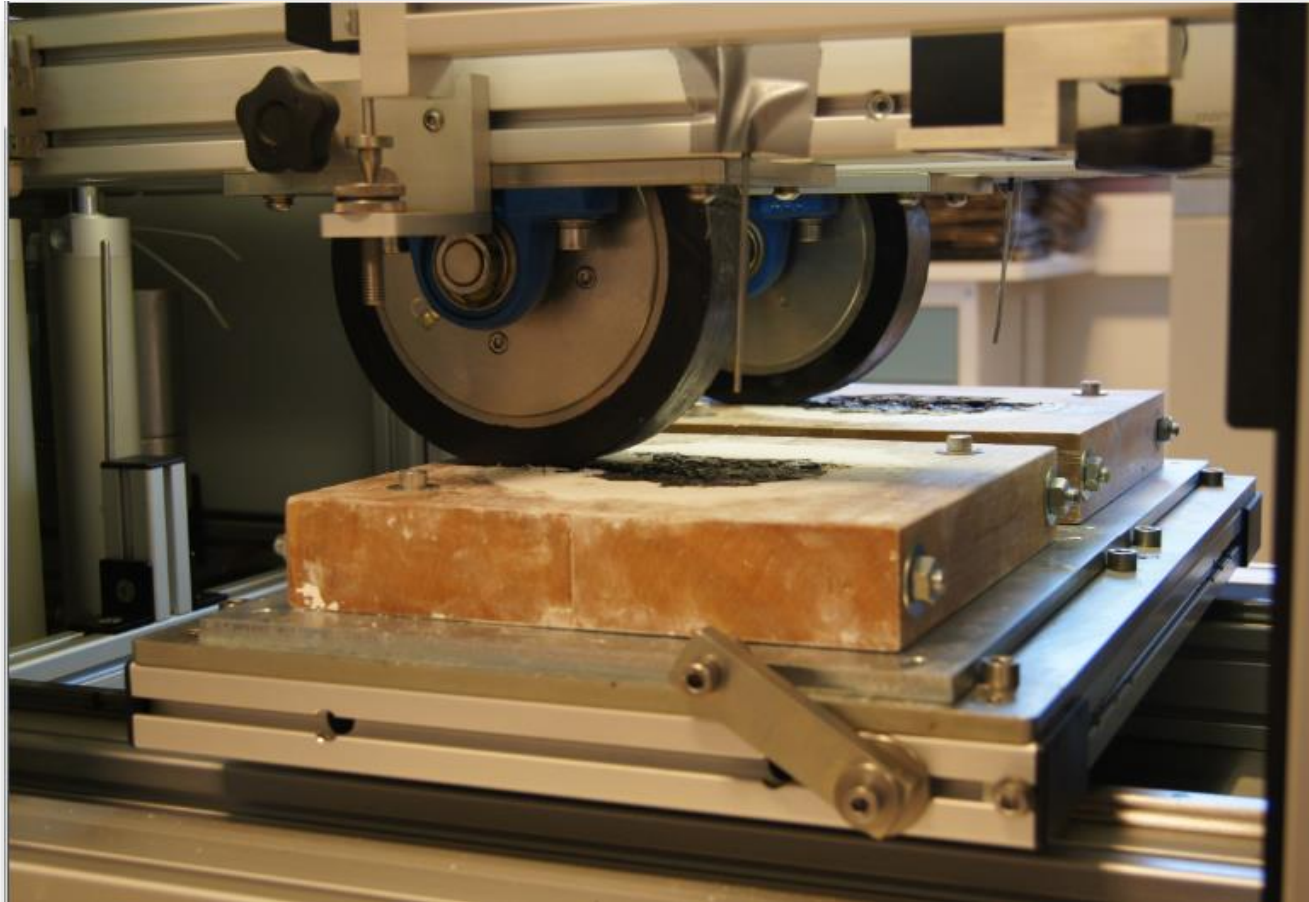
Sentrallaboratoriet Trondheim

Oslo 22.01.2020

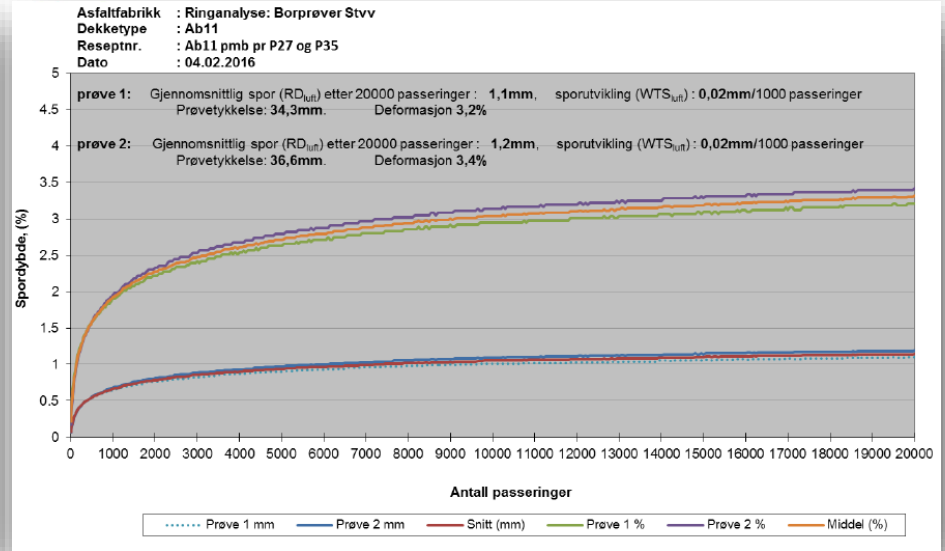
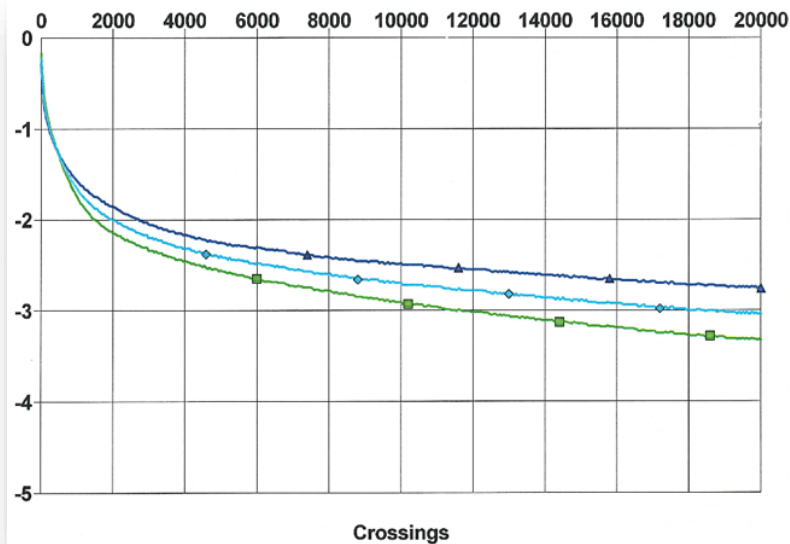
Wheel Track

Hva er Wheel Track?

Wheel Track – Metoden

Deformasjonskurver

Wheel Track

Hvorfor tester vi Wheel Track ?

- Vi tester Wheel Track...
  - fordi Wheel Track måler deformasjonen når vi belaster asfalt
  - og fordi vi håper at metoden gir oss informasjon om asfaltens motstand mot å deformeres
  - og fordi deformasjonsmotstand kan være en viktig egenskap for levetiden til asfalt.
- Oppfølgingsspørsmål:
  - Er ikke deformasjonsmotstand alltid viktig for levetiden til asfalt ?
  - Er det ikke sikkert at Wheel Track gir oss informasjon om asfaltens deformasjonsmotstand ?

Wheel Track

Når er deformasjonsmotstand viktig ?

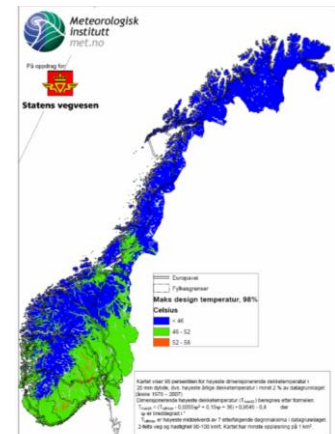
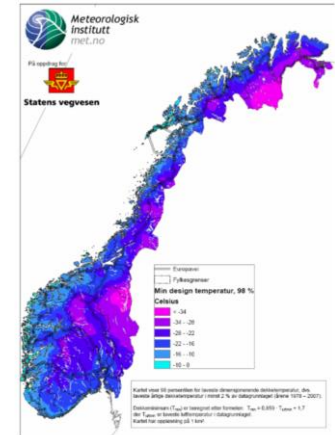
- Motstand mot deformasjon er viktig når asfalten utsettes for store og/eller hyppige fysiske påkjenninger:
  - tung eller stillestående trafikk (normalkrefter)
  - rundkjøringer (skjærkrefter)
- Motstand mot deformasjon er mindre viktig om asfalten
  - utsettes for små fysiske påkjenninger
    - lite trafikk
  - utsettes for andre store påkjenninger hvor levetiden kan være for kort til å dra nytte av deformasjonsmotstanden
    - dårlig underlag
    - lave temperaturer
    - stor piggdekkandel

Wheel Track og deformasjon på veien

Hva sier WT om sporutvikling på veien ?

Wheel Track på lab		Belastning på vei
Trykk (700 N)	Flate (5 * x cm) ≈ 100 – 300 kPa	Bil ≈ WT Tungtrafikk ca. 5 x WT
Temperatur	50 °C	- 30 °C til 50 °C
Fukt	Tørt	Vann, is og salt
Tid	6+ timer	Mange år
Hypighet	20000 overfarter ÅDT ≈ 40000	ÅDT 0 til 30000 (?)
Asfaltens innspenning	D = 20 cm H = 4 cm	«Ingen» innspenning

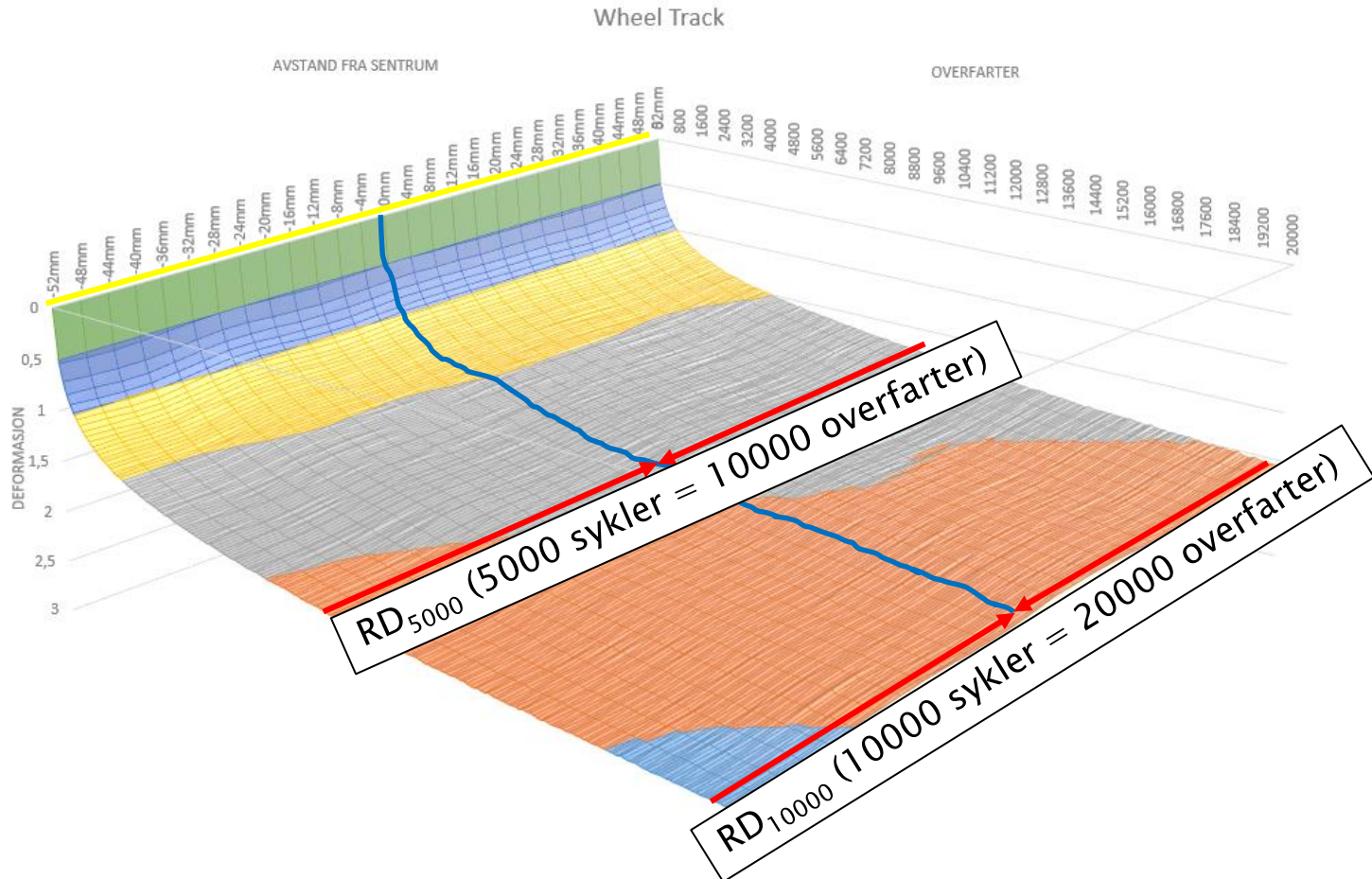

Wheel Track

Måling av sporutviklingen

Metoden – Kurveteori

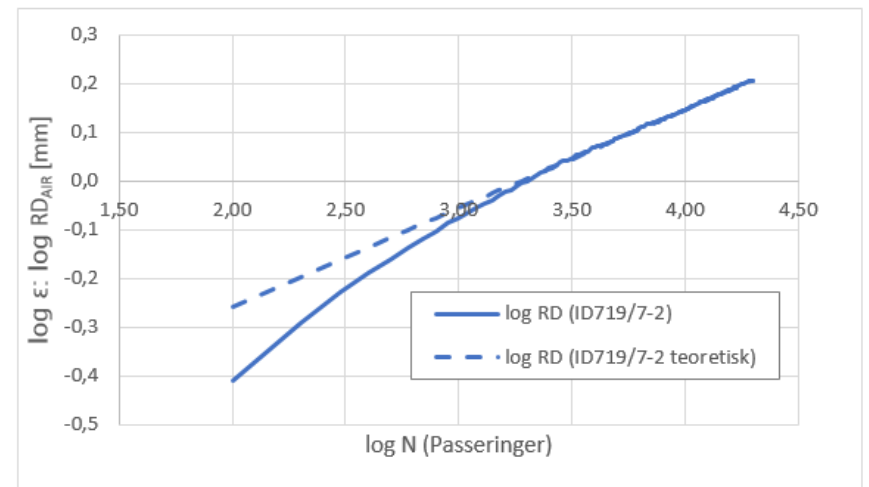
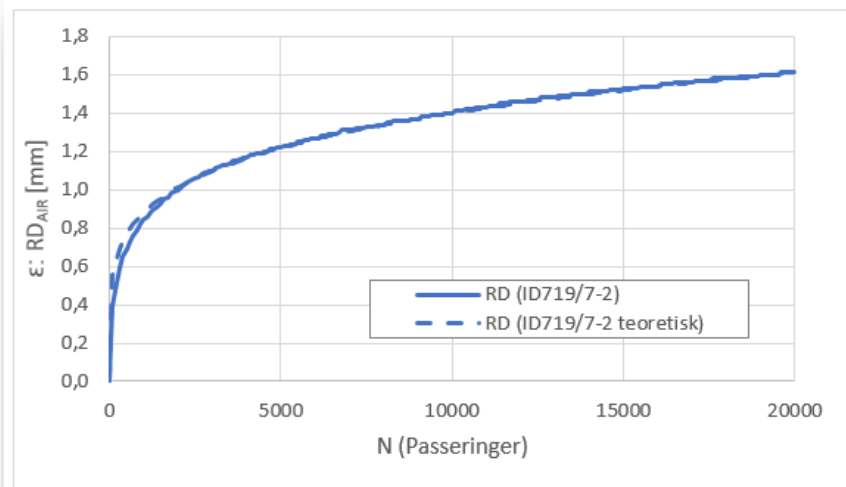
Kurveteori – Hva er normalkurven?

- «Normale» kurver passer til funksjonen:

$$RD_{AIR} = a \cdot N^b$$

der N er antall passeringer

- Den teoretiske kurven kan benyttes til kvalitetskontroll

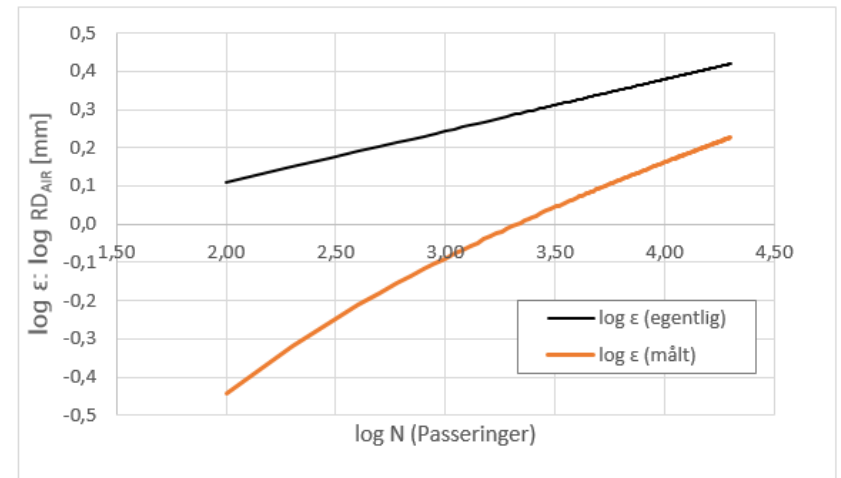
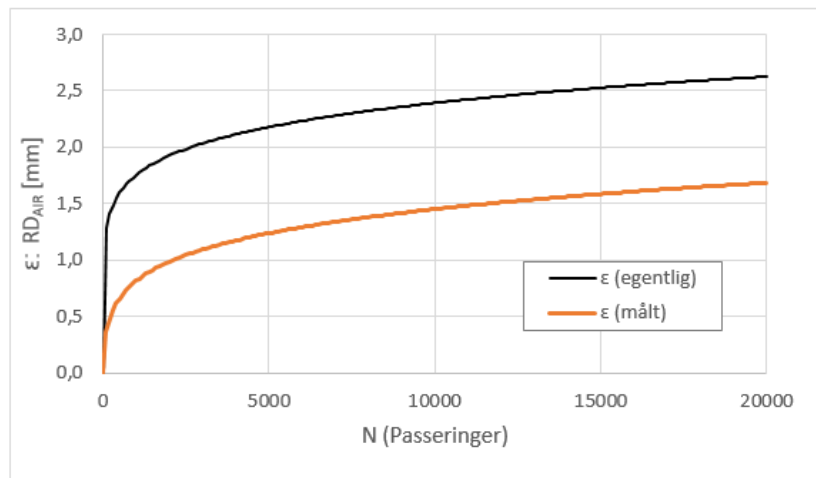

Metoden – Kurveteori

Hva skiller teori fra praksis ?

- Etter 10 overfarter settes deformasjonen = 0 (baselinje)
- Hvis deformasjonen faktisk er som den sorte kurven vil den bli målt som den oransje (identisk med kurve ID719/7-2 på forrige bilde)

Faktisk		Målt som	
N_{teo}	ϵ_{teo}	$N = N_{teo} - 10$	$\epsilon = \epsilon_{teo} - 0,942$
10	0,942	0	0,000
1010	1,756	1000	0,814
10010	2,393	10000	1,451
20010	2,627	20000	1,685

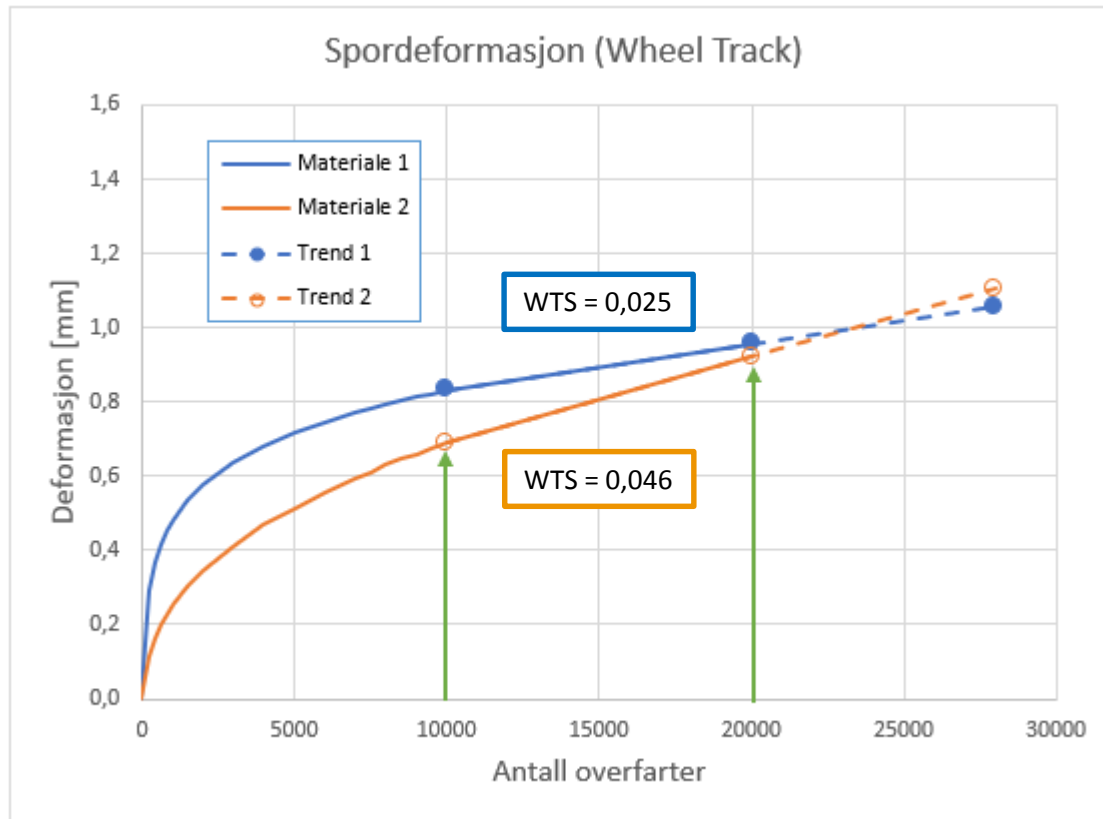
Wheel Track

Hva er resultatene fra testen ?

- Spordybden (etter 20000 overfarter)
  - Rut Depth (RD)
- Spordybden i prosent av prøvetykkelsen
  - Proportional Rut Depth (PRD)
- Sporutviklingen (hastigheten) siste halvdel av testen
  - Wheel Tracking Slope (WTS)

Wheel Track

Hvorfor vurdere både RD og WTS?

- Materiale 1 har størst deformasjonen (RD) etter 20000 overfarter
- Materiale 2 forventes å deformeres mer over tid (større WTS)

Wheel Track – Krav

Ulike kontraktstyper

- Ulike kravvarianter
  - N200 fra 2014, kravtabell til PRD
  - PRD og WTS, bonus, trekke eller fjerning av dekket
  - Kravgrense og eventuelt trekk
  - Kravgrense med absolutt krav og eventuell fjerning
  - Fra N200 (2018) krav til forhåndsdokumentasjon
    - Gjerne kombinert med en noe mildere krav i kontrakt
- Prøveuttak og analyse
  - Har ofte vært 3 «representative» og 1 fra et «svakt» punkt
  - Prøvene fra vei ha blitt analysert av Statens vegvesen

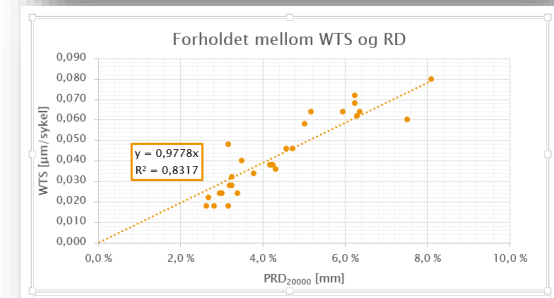
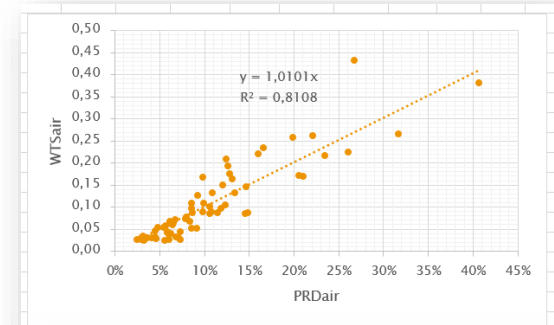
Krav til Wheel Track

2014: Håndbok N200 Vegbygging

	ADT				
	≤ 1500	1501-3000	3001-5000	5001-10000	>10000
Maks. tillatt spordybde, % av prøvetykkelse		20	12	7	5

Figur 603.2 Krav til motstand mot permanente deformasjoner bestemt med Wheel Tracking Test, spordybde etter 10 000 sykler, i % av prøvetykkelse

- Basiskravet til Wheel Track var gitt for PRD
  - Det var i begynnelsen en del snakk om effekten av prøvehøyden
  - Den ble derfor «låst» til 40 mm på prøver fra vei
- $H = 40$ mm ga tilfeldigvis
  - $WTS \approx PRD$
  - Et par eksempler fra 2017:

Krav til Wheel Track

Tidligere versjon med PRD og WTS

ÅDT3000-5000. Krav i N200: PRD_{AIR} < 12 %

PRD _{AIR} ²⁾	WTS _{AIR} (mm/1000 sykluser) ¹⁾					
	≤0,06	0,061-0,100	0,101-0,200	0,201-0,250	0,251-0,300	≥0,301
≤8,0	15	10	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
8,1-10,0	10	10	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
10,1-14,0	0	0	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
14,1-18,0	-10	-10	-10	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
18,1-24,0	-25	-25	-25	-25	-25	Nytt dekke ³⁾
≥24,1	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾

ÅDT 5000-10000. Krav i N200: PRD_{AIR} < 7 %

PRD _{AIR} ²⁾	WTS _{AIR} (mm/1000 sykluser) ¹⁾					
	≤0,03	0,031-0,040	0,041-0,06	0,061-0,100	0,101-0,200	≥0,201
≤4,0	15	10	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
4,1-6,0	10	10	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
6,1-8,0	0	0	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
8,1-10,0	-10	-10	-10	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
10,1-14,0	-25	-25	-25	-25	-25	Nytt dekke ³⁾
≥14,1	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾

ÅDT>10000. Krav i N200: PRD_{AIR} < 5 %

PRD _{AIR} ²⁾	WTS _{AIR} (mm/1000 sykluser) ¹⁾					
	≤0,025	0,026-0,030	0,031-0,040	0,041-0,060	0,061-0,10	≥0,101
≤3,0	15	10	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
3,1-4,0	10	10	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
4,1-6,0	0	0	0	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
6,1-8,0	-10	-10	-10	-10	-25	Nytt dekke ³⁾
8,1-10,0	-25	-25	-25	-25	-25	Nytt dekke ³⁾
≥10,1	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾	Nytt dekke ³⁾

Krav til Wheel Track

2018: Håndbok N200

Tabell 652.3 Krav til motstand mot permanent deformasjon bestemt ved Wheel Tracking Test, A_b

Maks tillatt spordybde, % av prøvetykkelse	ÅDT			
	1501-3000	3001 - 5000	5001 – 10 000	> 10 000
Slitelag	-	-	7	5
Bindlag	-	-	7	5

Kravene gjelder for laboratorielagde prøver med tykkelse minimum 40 mm.

- Samme krav til Ska
- Kvaliteten dokumenteres for massen i forkant av dekkeleggingen.

Resultater 2019

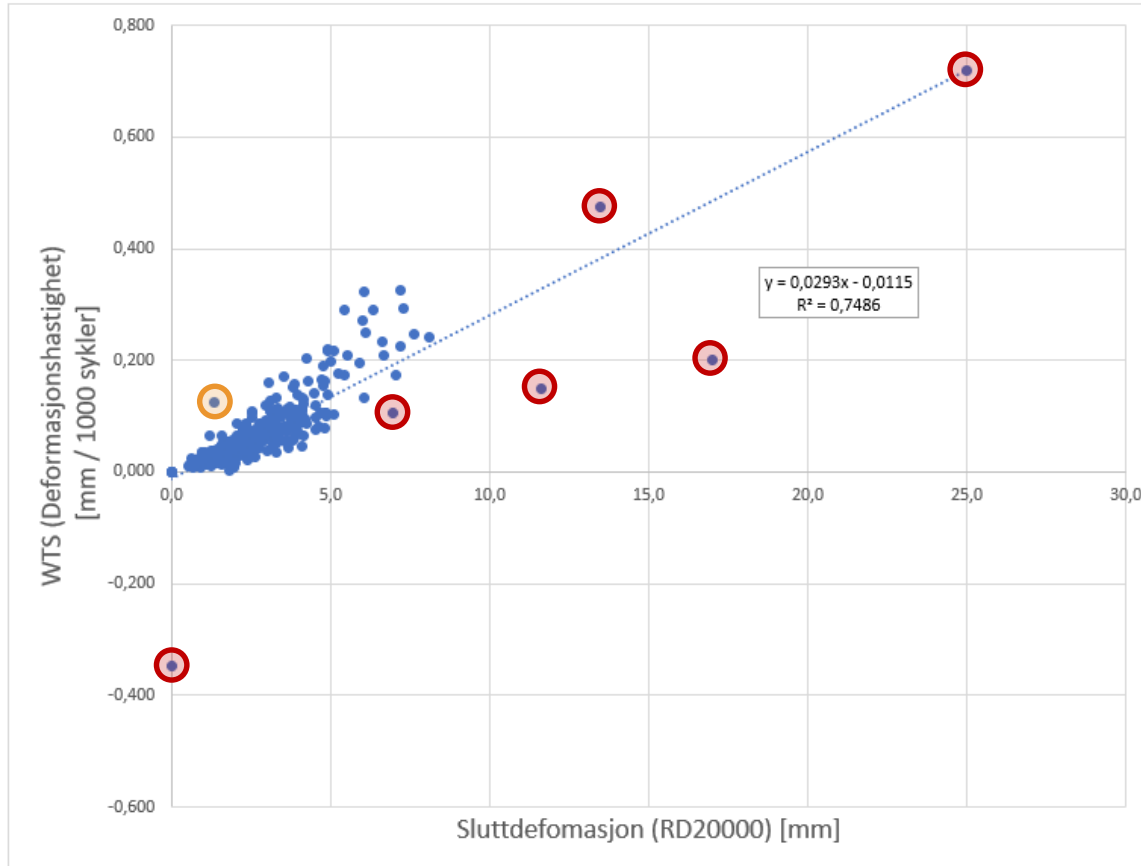
Prøveomfang Statens vegvesen

- Prøveuttaket i 2019 har i hovedsak vært
  - Prøver fra Region øst, testet i Oslo
  - Prøver fra Region nord, testet i Trondheim
- Det er med noen data fra 2018
  - Prøver fra Region øst, testet i Trondheim
- De to neste bilde viser spredningen i WTS og RD for 2019
  - Bildene er med mest for å illustrere at det er mange feilkilder i dataene. Databasen inneholder alle rådataene. Ikke alle disse dataene er sammenlignbare.

Resultater 2019

WTS og RD/PRD

Alle de største avvikene har forklaringer:

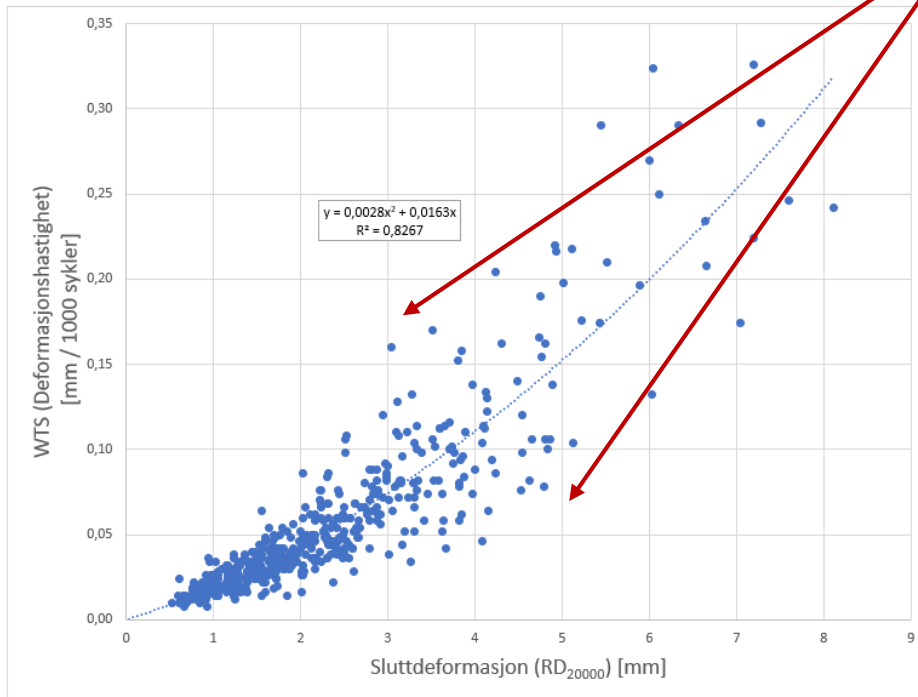
- ✓ Avbrutt på grunn av høy deformasjon
- ✓ Kurver med «skift»
- ✓ Tester i vann
- ✓ Kurver med spesielle forløp som er kommentert ved rapportering

Resultater 2019

WTS og RD

Fortsatt mange avvik
med naturlig
forklaring

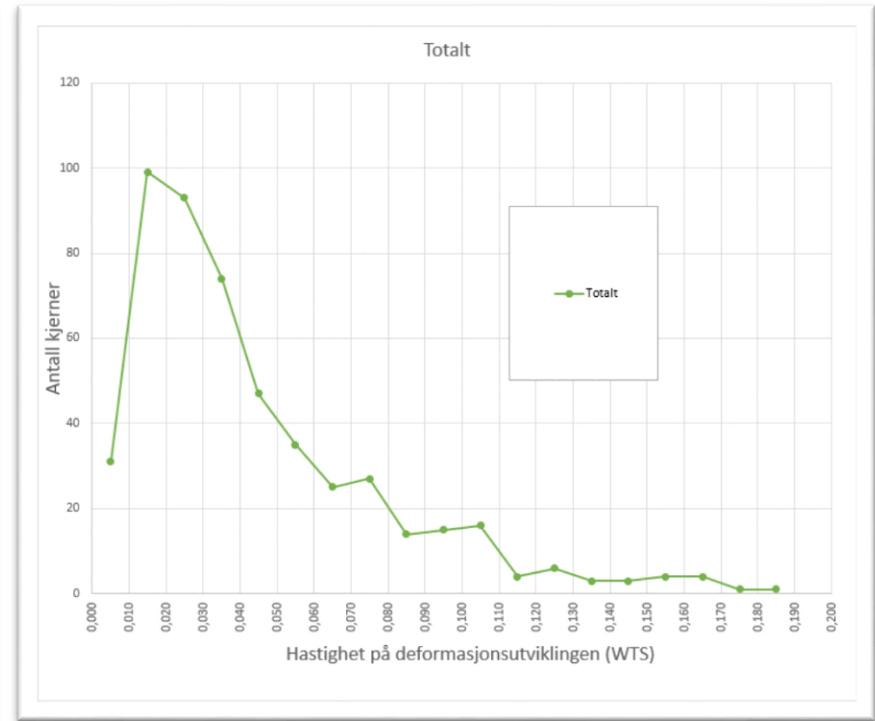
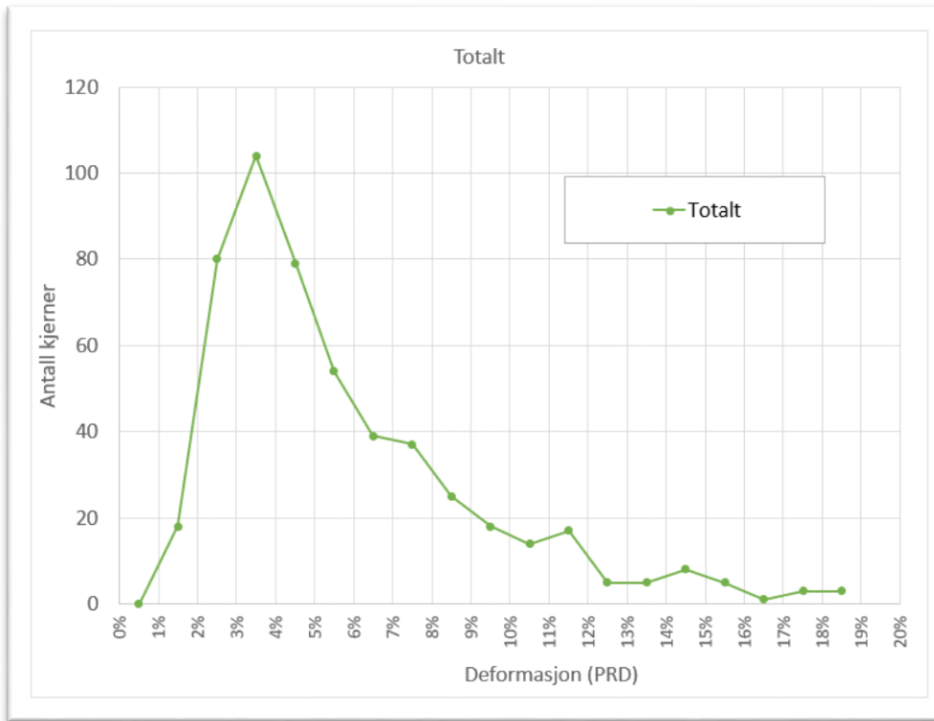
Eksempel 40 mm høye kjerter	
PRD	WTS
2,0 %	0,015
5,0 %	0,044
7,0 %	0,068
10,0 %	0,110

- Bestemmelsen av WTS er veldig sensitiv. Den beregnes på bakgrunn av en veldig liten endring i deformasjon.
- Også her er $PRD \approx WTS$ for kjerter som er 40 mm høye.
- Kravet til WTS er kanskje historisk satt noe strengere enn til PRD ?

Resultater 2019

PRD og WTS for prøver 2019

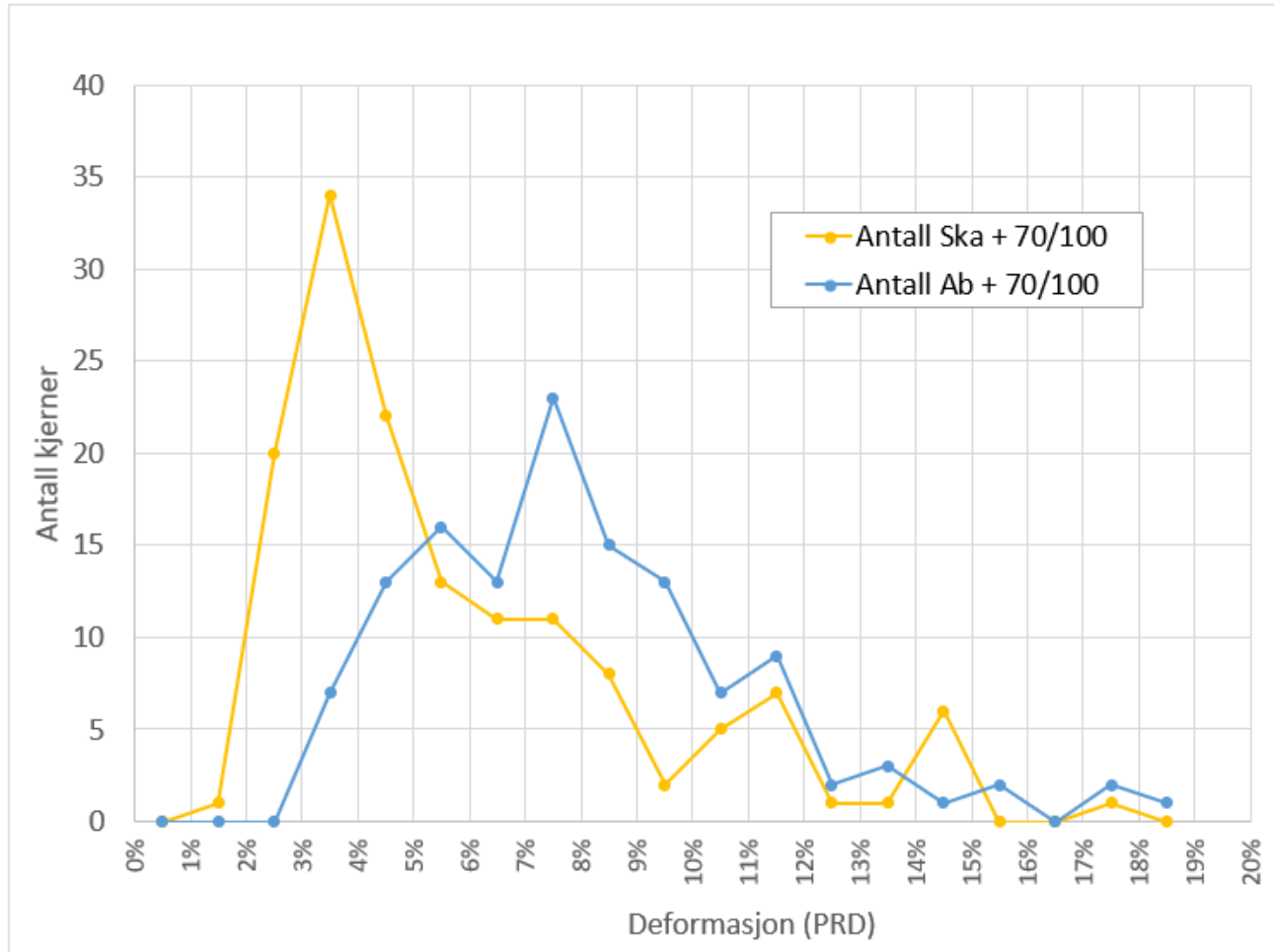

- Jevnt over godt samsvar og lik fordeling
  - mellom PRD (venstre) og WTS (høyre)
- Videre vises kun kurver for PRD

Resultater 2019

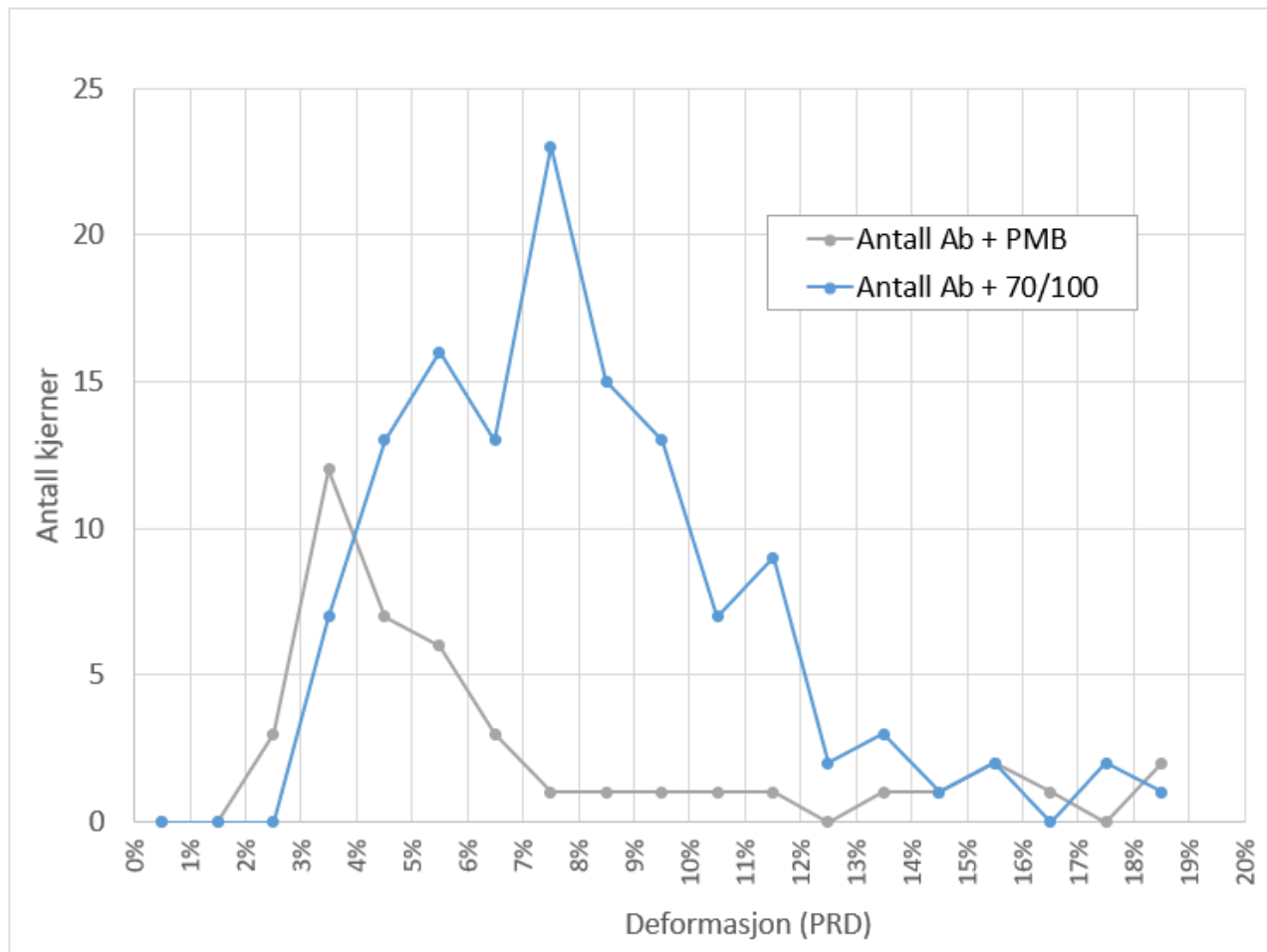
PRD for Ab og Ska med 70/100

Resultater 2019

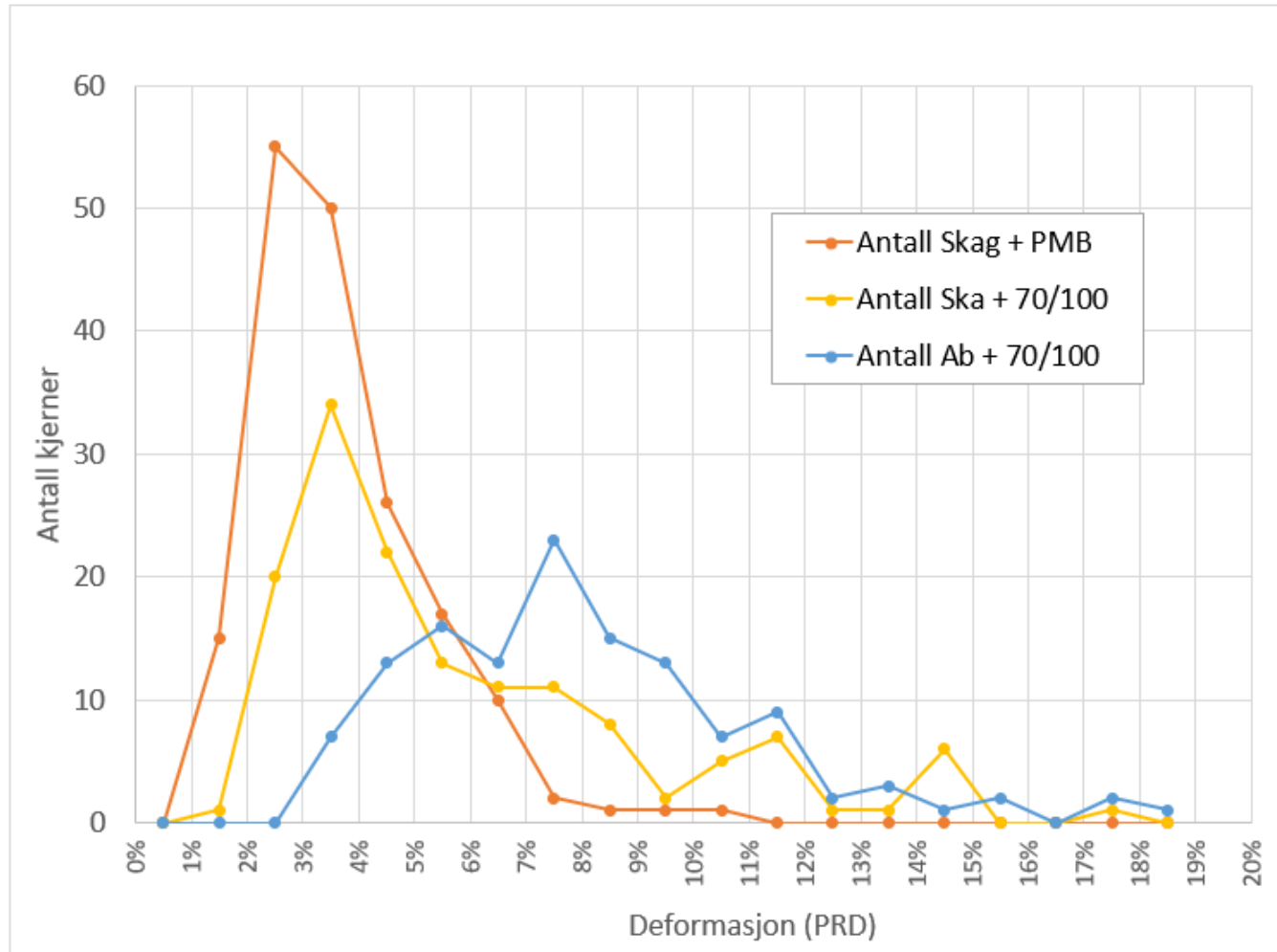
PRD for Ab med PMB og 70/100

Resultater 2019

De 3 mest testede massene

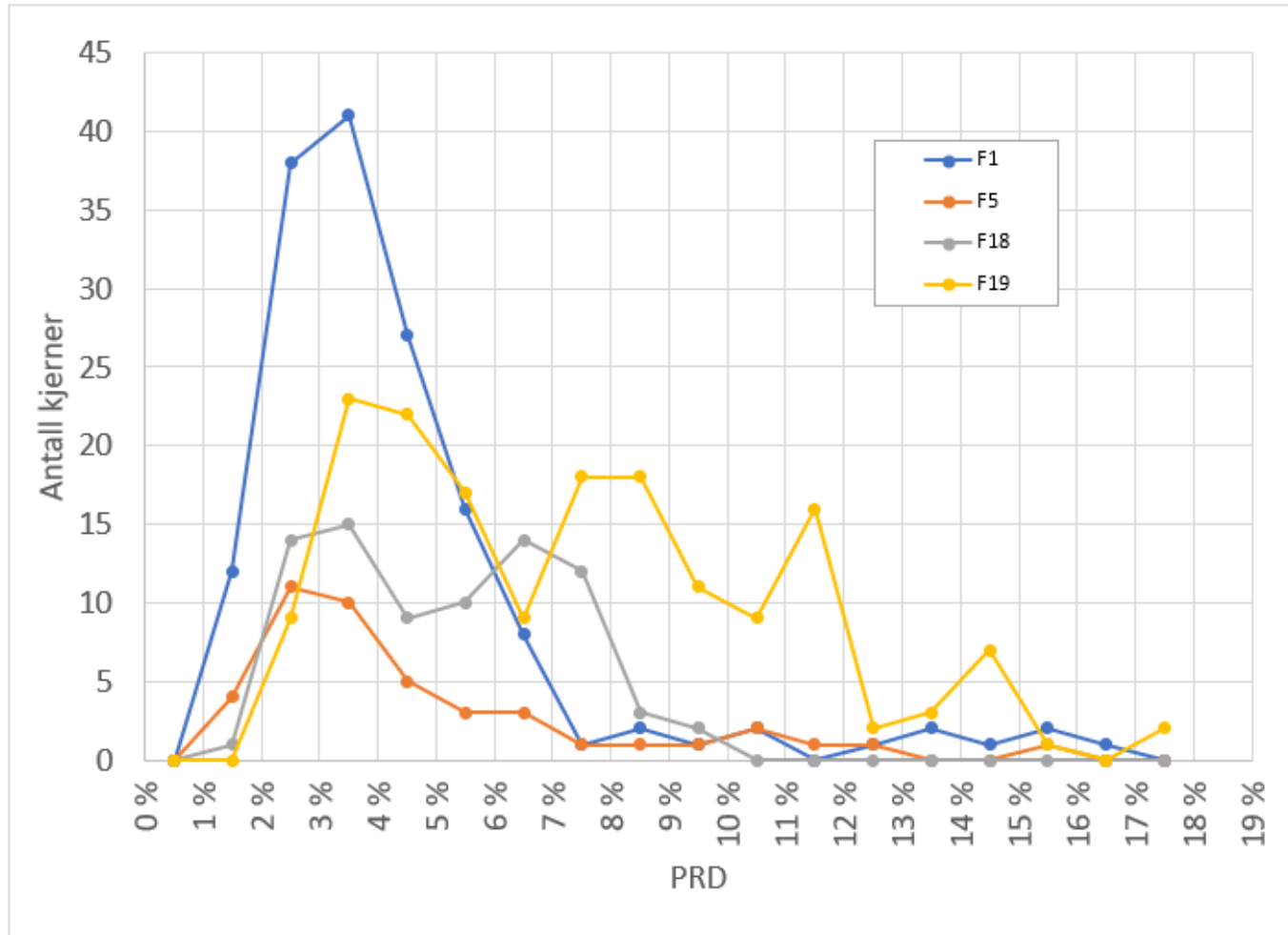

Resultater 2019

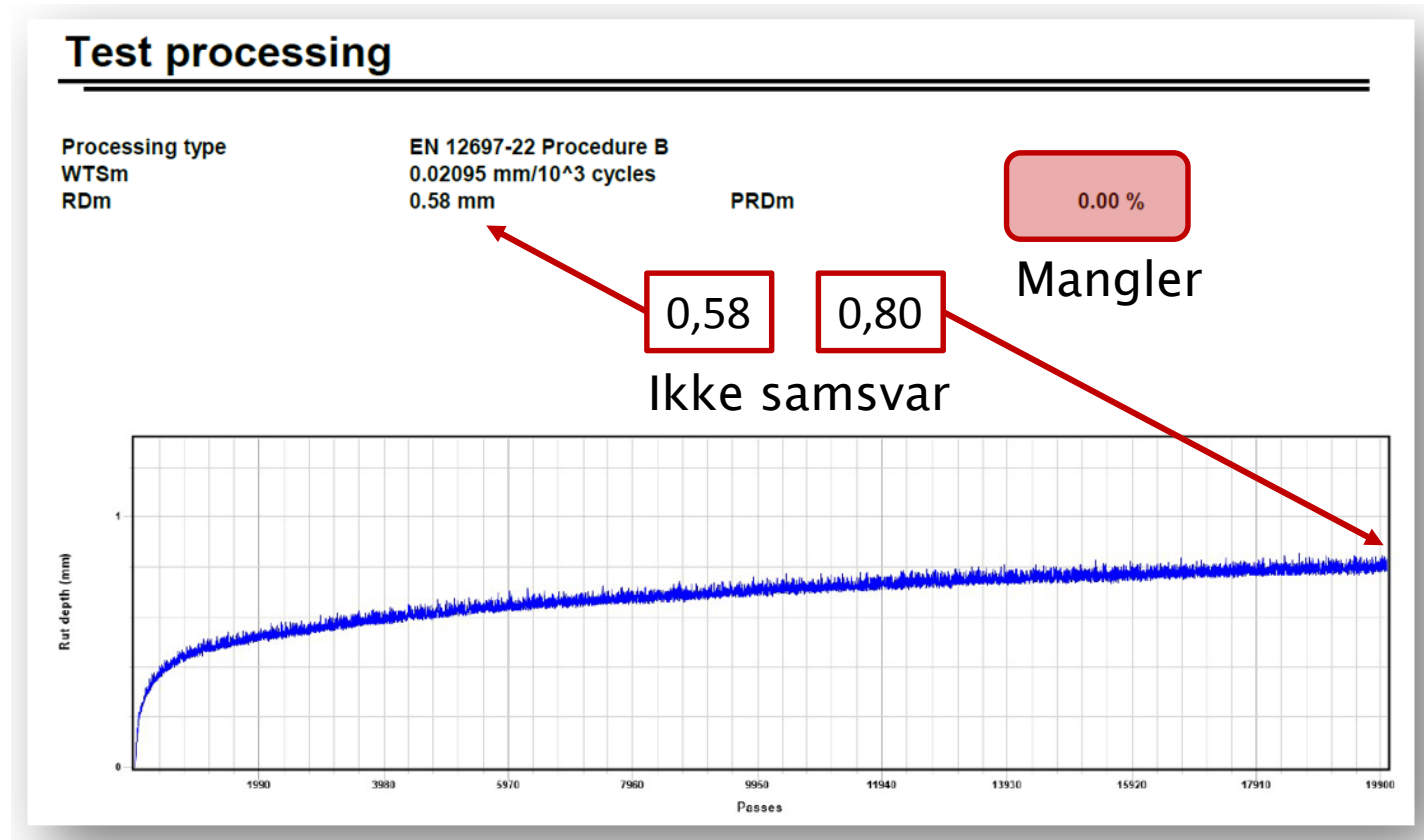
De 4 fylkene med flest prøver

Erfaring med ulike utstyrsmodeller

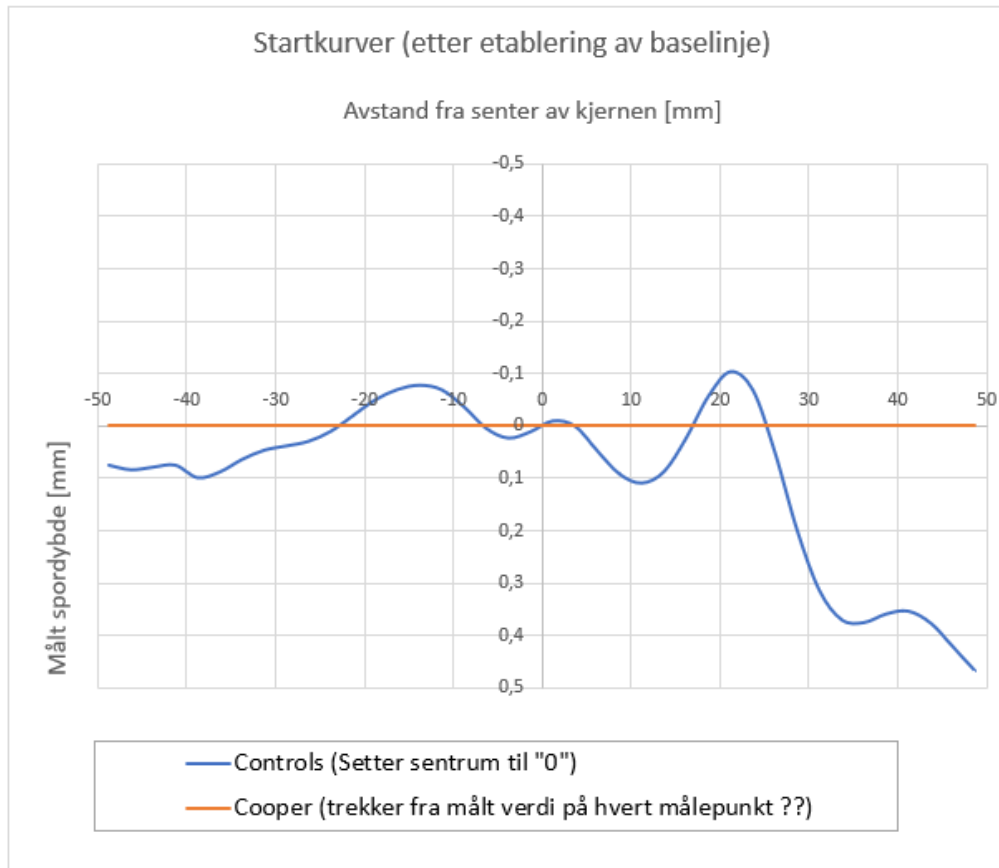
Startet med...

- En uforståelig rapport fra Controls Wheel Trackeren

Erfaring med ulike utstyrsmodeller

Etablering av baselinje

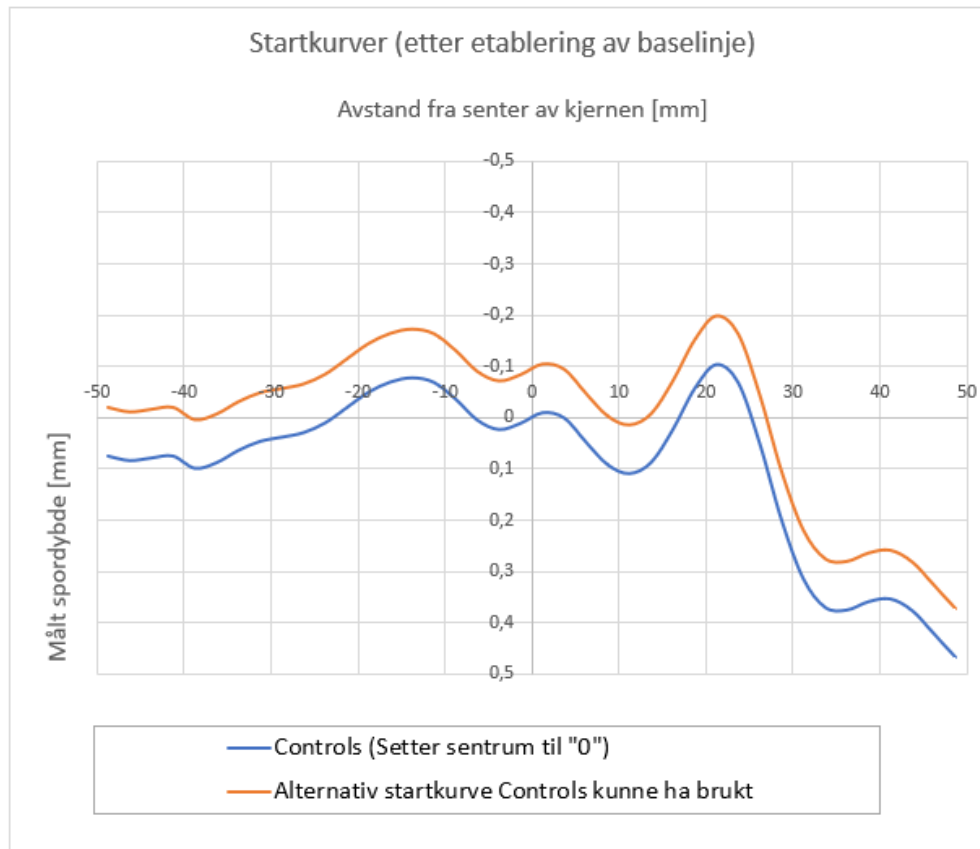

- Controls viser tekstur
- Cooper viser deformasjon
- Controls setter verdien i sentrum til «0». Deformasjonen måles i hele det viste området og i figuren til venstre betyr det at man starter testen med 0,1 mm spor (snittet av den blå kurven).
- Antall passeringer ved etablering av baselinje er også tilsynelatende feil for Controls.

Erfaring med ulike utstyrsmodeller

Alternativ baselinje for Controls

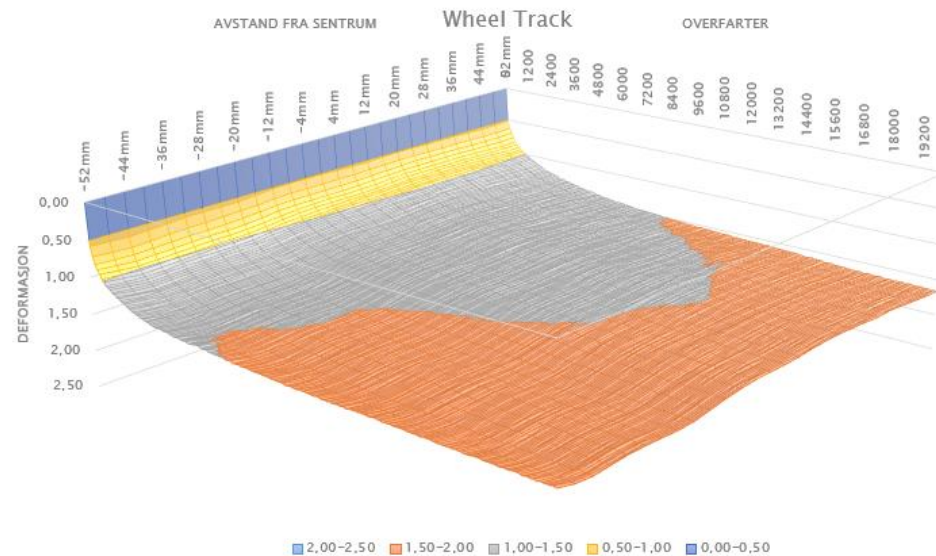
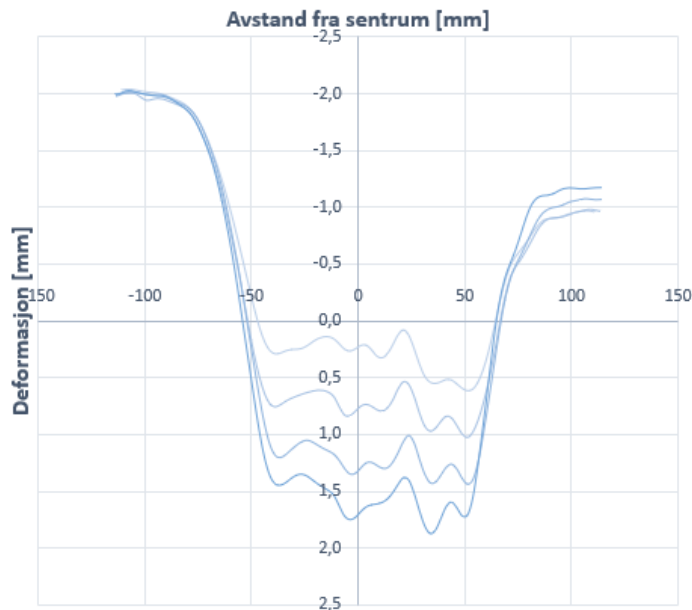

- Den alternative startkurven setter snittdeformasjonen til «0».
- Viser fortsatt tekstur, men gir riktig deformasjon

Erfaring med ulike utstyrsmodeller

Controls (venstre) vs Cooper (høyre)

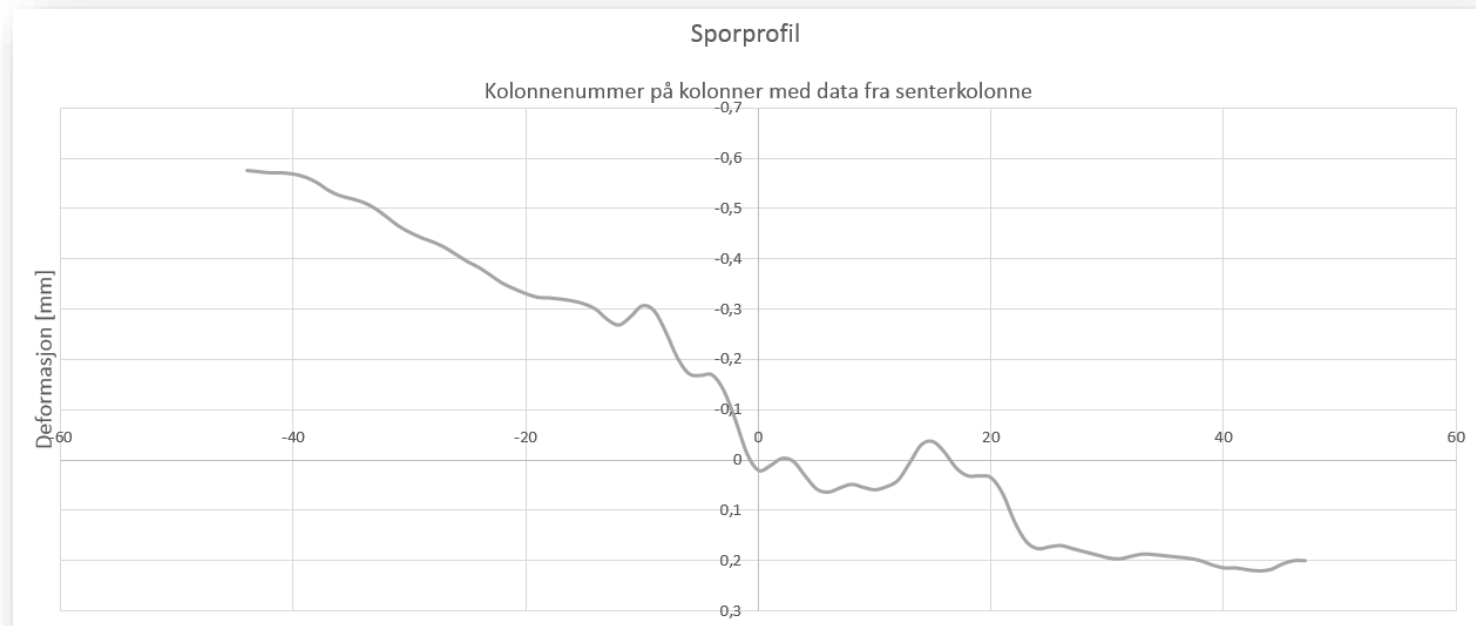
Sporutvikling Wheel Tracker

- Stor visuell forskjell (overdrevet her med ulik x-akse)
  - Controls viser et bredere område (kantene på formen vises)
  - Cooper viser kun måleområdet og med utjevnet baselinje (?)

Erfaring med ulike utstyrsmodeller

Måleområdet på Controls

- Måling av gips med 3 ståltråder
  - Kurven heller (utstyret er ikke helt i vater)
  - Hver ståltråd vises dobbelt (avstanden måles ulikt på tur og retur?)
  - Målingen er ikke sentrert på midten!?

Erfaring med ulike utstyrsmodeller

Tanker om Controls

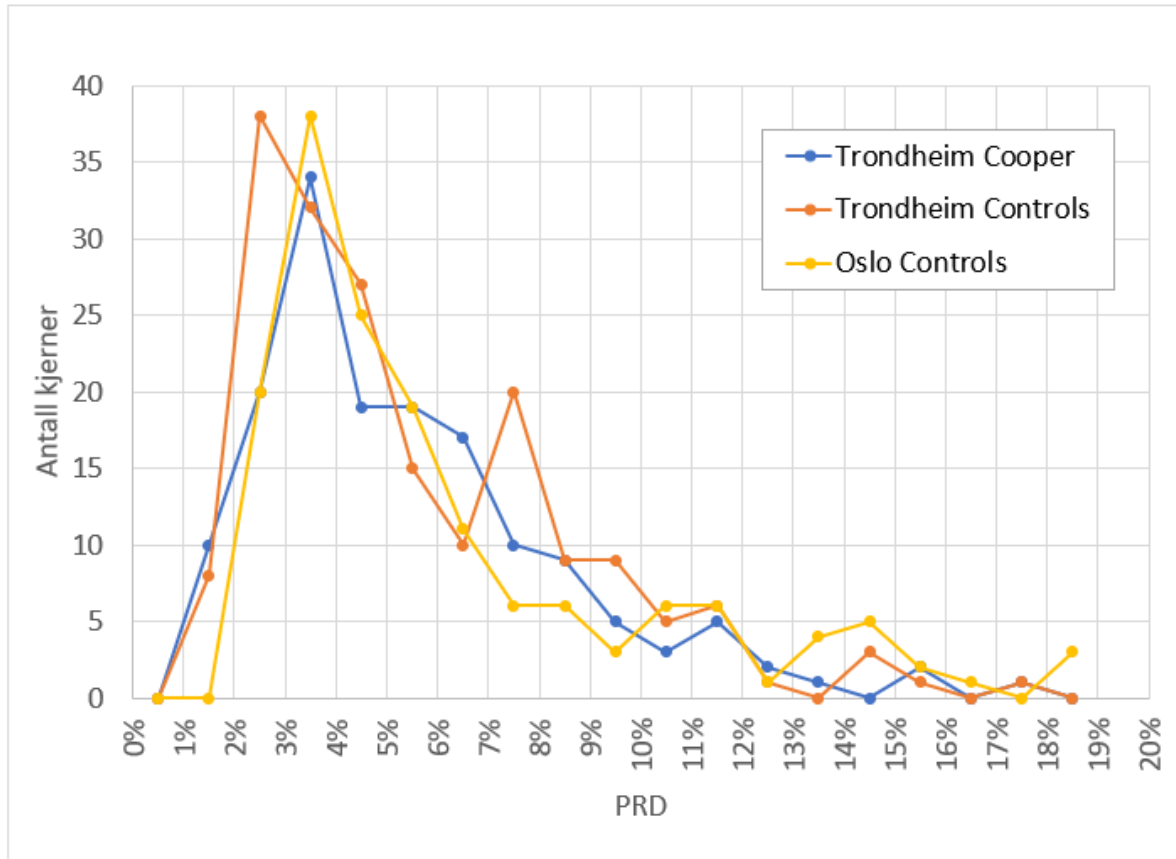
- Controls har mindre erfaring med innstøping og testing av borkjerner enn med laboratoriekompakterte prøver (30 cm x 30 cm). Eksempelvis er formene deres for borkjerner upraktiske og vi laget egne.
- Noen av utfordringene med utstyret fra Controls er ikke like prekære med større prøver:
  - Hjulet vil ikke kjøre opp på kanten av forma
  - Eksakt lokasjon av sentrum i prøven er ikke så viktig (prøven er lik lenger ut fra sentrum)
- Vi regner om testresultatene og de ulike feilene trekker normalt i ulike retninger og netto forskjell er sjelden stor fra beregningene Controls-programmet selv gjør.

Erfaring med ulike utstyrsmodeller

Controls og Cooper, Oslo og Trondheim

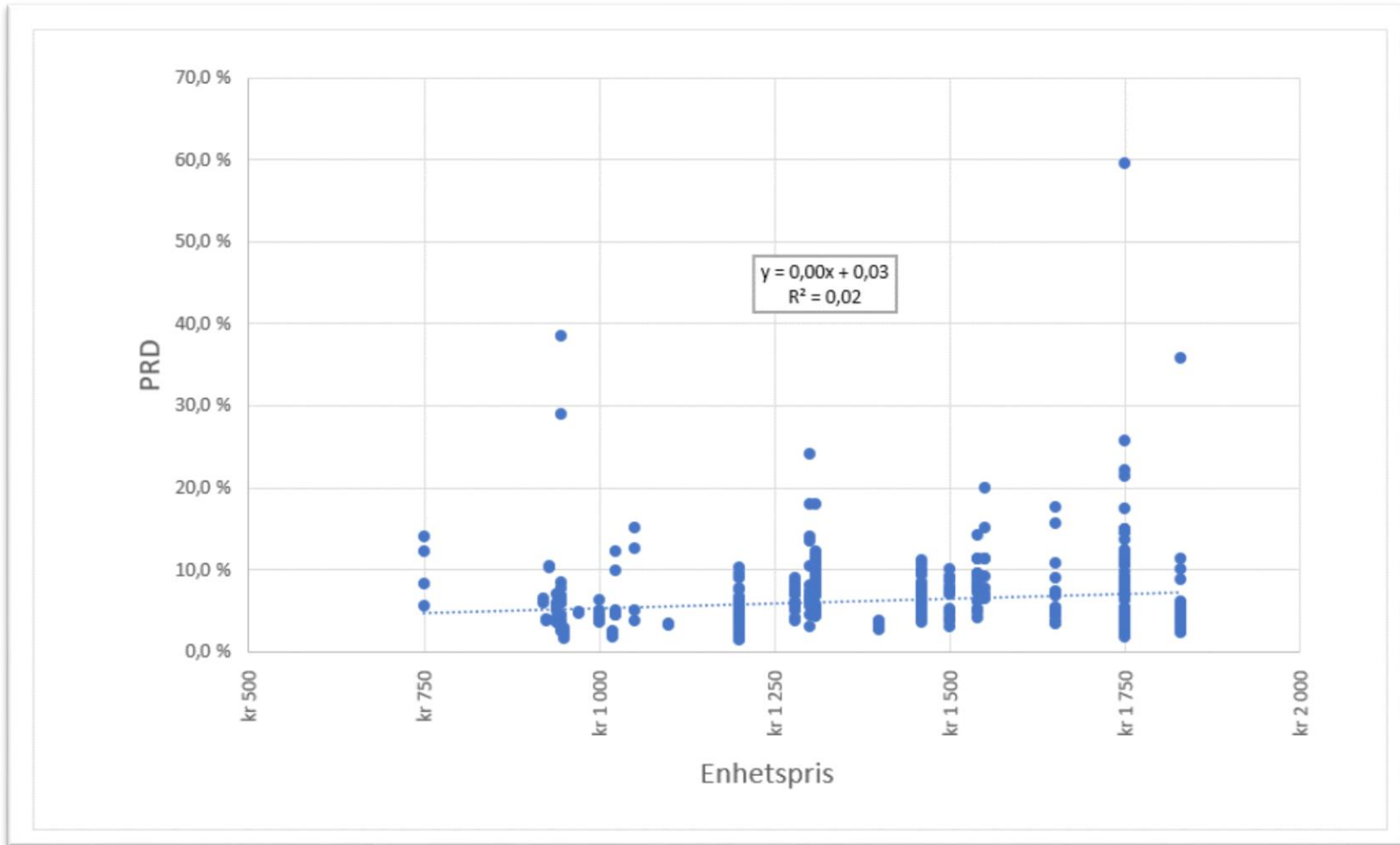
Tilfeldig at både antall og resultater er så like!

Prøvene var ikke fordelt systematisk verken på antall eller kvalitet.

Fun fact

Kvalitet og pris

Statens vegvesen
Norwegian Public Roads
Administration

Takk for meg!